לישני כמרמי . דקאמר כהו לון כלון בית מיחוס בין דקידושין בין דגירושין : **ליפנינהו כחדא** . למה לי למיתני "מקודשת" תרי זימני : **מיוחדת** . לשון והיו לבשר אחד (בראשית ב) : **מיועדת** . לשון אשר לא יעדה (שמות כא) שהוא לשון קידושין כתמה העבריה : **עזרתי נגדתי** . לשון "אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית תורה אור ב) : **פגורתי** . לשון "ויסגור בעד דגים" (שם) : **עצורתי** . לשון עצרת שתהא נאספת עמי לבית ורבותי אמרו לשון כי אשה עצורה לנו (שמואל ב כא) ולא נהירא דהשתא עצורה ממנו קאמר דהא אחיאלך אמר לו לדוד אם נשמרו הנערים אך מאשה ודוד אחדר ליה אשה עצורה לנו והנגנו מהומים : **ויסודה ועוד לקרא** . וכי המקרא נריך סיוע ממנהג שביהודה : **שכן ביהודה כו'** . אבל מקרא ליכא למילף דהכהו יחוד בעלמא הוא שהרי בשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה ומעיקרא הוה סלקא דעתיה כמ"ד בגיטין (דף מנ.) בחליה שפחה וחליה בת חורין הכתוב מדבר דשייכי בה לד קידושין : **כמאי עסקינן** . בהנך ליסני דקא מיבעיא לן לי הוו קידושין או לא ה"ד לי בשאין מדבר עמה קודם לכן על עיסקי קידושין וכן בהנך ליסני דגירושין שלא היה מדבר עמה על עסק גיטה : **מנא ידעת כו'** . כלומר אפילו הוו הנך ליסני לשון קידושין היכי מקדשת הא לא ידעה מאי קאמר לה שתתרלה להתקדש לו : **ולא במדבר** . מה ליא לא הוה לשון קידושין אפילו לא אמר לה מידי נמי אלא שנתן לה ק"ל דהוו קידושין כר' יוסי : **גיטה וקידושין** . לא גיטה לא קידושין : **פ"נ** . דמקדשת כרבי יוסי דאמרינן מסתמא לשם קידושין נתן והיא קבלתה לכך, אבל בשאר דברים הנך ליסני-אם לשון קידושין הן נתקדשה, ואם לשון לבוא לעשות מלאכתו הם הרי גילה בדעתו שאינו חפץ לקדשה עכשיו : **וכולא שעסוקין כו'** . הא דקאמר רבי יוסי דיו והוא שהיו עסוקים בדיבור עיסקי קידושיהן עד שעת נתינה : **מנא ידעת** . כיון דבשעת נתינה לא עסוקין בדיבור הקידושין מנא ידעה שלשם קידושין הוא עתיד לה שתתרלה ואע"פ שדברו כבר בכך הרי פסקו אותו עסק : **מעניין לענין** . שפסקו מלדבר בקידושין ממש והיו מדברים בדברים אחרים ומיהו לדבר לרבי יוחנן היה כמו אם אין לך מדוע ים אם אין לך להתפרנס מהם : **בעיב ניתין** . בהלכותיהן : **לא יהא לו עסק עמהן** . להיות דיין בדבר שמא יתיר לאיסור ערוה וזהו עיוות שאינו יכול לתקן : **אפי' לא שמיע ליה** . הא דהלכה כרבי יוסי נימא נמי דלא יהא לו עסק עמהם כלומר מי שכיחא הא לא שכיחא שהא לחדש טען לא קידושין לאשה ולאיש : **וכן בגירושין** . כמו אמר מר וכן בגירושין כו' : **פשיטא** . בכיתותא : **אלא** ביהודה קאמר דהואיל ובלשונם הוא לשון קידושין מקודשת הואיל ומכרת שלשם קידושין אבר לה כך הילך ואת פשיטא אלינא דר' ישמעאל דסבירא ליה הכי בברית"ת פרק ד' מתוסרי כפרה ואגן ק"ל כתנא דפליג עליה התם דבחציה שפחה וחציה בת חורין המאורסת לעבד עברי הכתוב מדבר כמו דאיתא בפרק השולח ולדידיה נחרפת לשון קידושין הלכך האומר חרופתי בכל מקום מקודשת דקי"ל כותיה כמו שביארנו בהשולח וכ"כ הר"ם ובמאי עסקינן בהני ליסני דמבעיא ליה:ומנא ידעה פירוש הוא היכי מקדשה והלא אינה בקיאה בלשון והואיל ולא דבר עמה להתקדש לו ואינה מבינה ענין הדברים לא נתרצית להתקדש לו : הכי נמי דהוו קידושי דהנן היה מדבר עמה על עסקי קידושיה ונתן לה ולא פירש דיוקלמלאכה משתמעי ואע"פ ששניהם מודים שלקידושין נתכוונו אינן קידושין שהרי הערדים לא נתברר להם אמתת הלשון בעת ששמעו ונמצא שאין הדבר תלוי בפה שראו הערדים ומסתברא אם תחלה אמרו לעדים הרי אני נותן לה לשם קידושין בזה הלשון והיא תאמר שתבין שהלשון לשם קידושין דודאי דוו קידושין שבשעה ששמעו הערדים הלשון [נתברר להם]שהן קידושין דלא שייך הכא למימר בסלה דעתם אצל כל אדם כדאמרי' בעיבת דאגבי הוצל שמוציאים משוי על ראשם אם עשו בשבת פטור דבשלמא דעתן אצל כל אדם בשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה אבל קידושין בכל לשון שתכיר יתבון ויבינו השומעים גם כן כשנתקדשה מקודשת ביהודה. ומסתברא דהא דאיתמר הא לן בדני ליסני אי לקידושין משתמעי הטעם בפני שהיה מדבר עמה לא אם לא היה מדבר עמה על עסקי קידושה ודאי למלאכה משתמעי ואע"פ שניהם מודים שלקידושין נתכוונו אין כאן עדים כלל אבל בליסני דלעיל שהם לשון קידושין אפי' לא דיבר עמה על עסקי קידושין אם היא מרמה שהבינה הלשון מקודשת שהרי הבינה הלשון ונתרצית דהלשון ויש כאן עדים וכ"נ דעת הר"ם שכתב פ"ג דאין הלשון לכלות אלו וכן לאיזה מלות הושמין אם לא היה מדבר עמה על עסקי קידושיה אלא ודאי שזה ההילוק בין מלות אלו ומלשון שהם לשון קידושין : נוסא היה מדבר עמה בסמכת מעשר שני פ"ד תניא לה נבי נם נמי אע"נ דלא בענין דעתה דידה צריך שיעלה דעתה שנותנו לה בהורת כריתות ומדרבנן (נמי) [כמי]שכתבנו בגיטין פרק הזורק.באותו ענין שתכף שאמרה הן כלומר ברוצה להתקדש לו נתן לה הכסף: באותו ענין. כלומר מענין הקידושין לענין אחר הוא מאותו ענין שאמר לה תרצי להתקדש לי ואמרה הן ואמר כמה צריכה אתה לפרנסה כמה יש לך נדוניא ג) כלומר מי שכיחא האי מילתא שיהיה אדם מקדש אם מגרש ואינו פטרש או לא שכיחא ובעיד אלא שעוקים באלו הדברים נתן לה הכסף והלכתא כרבי מחברו ולא הוו קידושי: בסיב ניסין בהלכותיהן לא יהא לו עסק להיות דיין בדבר שמא יתיר ערוה וזהו עיוות שאינו חוזר לתיקון: דרב יהודה אמר שמואל והוא שעסוקים באותו ענין דיקא ד): אמר לאשתו בכתב שכתב לה כן אכל בדבור אינה מתגרשת: בת חורין לא אמר כלום דבת חורין היא כשהיא תחתיו ג"כ: הרי את מיותרת לא אמר כלום שהרי אסורה היא ולא שייך לשון התר בשהרורה שהשהרור אינה מיותרת

ליישני כמרמי . דקאמר כהו לון כלון בית מיחוס בין דקידושין בין דגירושין : **ליפנינהו כחדא** . למה לי למיתני "מקודשת" תרי זימני : **מיוחדת** . לשון והיו לבשר אחד (בראשית ב) : **מיועדת** . לשון אשר לא יעדה (שמות כא) שהוא לשון קידושין כתמה העבריה : **עזרתי נגדתי** . לשון "אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית תורה אור ב) : **פגורתי** . לשון "ויסגור בעד דגים" (שם) : **עצורתי** . לשון עצרת שתהא נאספת עמי לבית ורבותי אמרו לשון כי אשה עצורה לנו (שמואל ב כא) ולא נהירא דהשתא עצורה ממנו קאמר דהא אחיאלך אמר לו לדוד אם נשמרו הנערים אך מאשה ודוד אחדר ליה אשה עצורה לנו והנגנו מהומים : **ויסודה ועוד לקרא** . וכי המקרא נריך סיוע ממנהג שביהודה : **שכן ביהודה כו'** . אבל מקרא ליכא למילף דהכהו יחוד בעלמא הוא שהרי בשפחה כנענית הכתוב מדבר דשייכי בה לד קידושין : **כמאי עסקינן** . בהנך ליסני דקא מיבעיא לן לי הוו קידושין אפילו לא ה"ד לי בשאין מדבר עמה קודם לכן על עיסקי קידושין וכן בהנך ליסני דגירושין שלא היה מדבר עמה על עסק גיטה : **מנא ידעת כו'** . כלומר אפילו הוו הנך ליסני לשון קידושין היכי מקדשת הא לא ידעה מאי קאמר לה שתתרלה להתקדש לו : **ולא במדבר** . מה ליא לא הוה לשון קידושין אפילו לא אמר לה מידי נמי אלא שנתן לה ק"ל דהוו קידושין כר' יוסי : **גיטה וקידושין** . לא גיטה לא קידושין : **פ"נ** . דמקדשת כרבי יוסי דאמרינן מסתמא לשם קידושין נתן והיא קבלתה לכך, אבל בשאר דברים הנך ליסני-אם לשון קידושין הן נתקדשה, ואם לשון לבוא לעשות מלאכתו הם הרי גילה בדעתו שאינו חפץ לקדשה עכשיו : **וכולא שעסוקין כו'** . הא דקאמר רבי יוסי דיו והוא שהיו עסוקים בדיבור עיסקי קידושיהן עד שעת נתינה : **מנא ידעת** . כיון דבשעת נתינה לא עסוקין בדיבור הקידושין מנא ידעה שלשם קידושין הוא עתיד לה שתתרלה ואע"פ שדברו כבר בכך הרי פסקו אותו עסק : **מעניין לענין** . שפסקו מלדבר בקידושין ממש והיו מדברים בדברים אחרים ומיהו לדבר לרבי יוחנן היה כמו אם אין לך מדוע ים אם אין לך להתפרנס מהם : **בעיב ניתין** . בהלכותיהן : **לא יהא לו עסק עמהן** . להיות דיין בדבר שמא יתיר לאיסור ערוה וזהו עיוות שאינו יכול לתקן : **אפי' לא שמיע ליה** . הא דהלכה כרבי יוסי נימא נמי דלא יהא לו עסק עמהם כלומר מי שכיחא הא לא שכיחא שהא לחדש טען לא קידושין לאשה ולאיש : **וכן בגירושין** . כמו אמר מר וכן בגירושין כו' : **פשיטא** . בכיתותא : **אלא** ביהודה קאמר דהואיל ובלשונם הוא לשון קידושין מקודשת הואיל ומכרת שלשם קידושין אבר לה כך הילך ואת פשיטא אלינא דר' ישמעאל דסבירא ליה הכי בברית"ת פרק ד' מתוסרי כפרה ואגן ק"ל כתנא דפליג עליה התם דבחציה שפחה וחציה בת חורין המאורסת לעבד עברי הכתוב מדבר כמו דאיתא בפרק השולח ולדידיה נחרפת לשון קידושין הלכך האומר חרופתי בכל מקום מקודשת דקי"ל כותיה כמו שביארנו בהשולח וכ"כ הר"ם ובמאי עסקינן בהני ליסני דמבעיא ליה:ומנא ידעה פירוש הוא היכי מקדשה והלא אינה בקיאה בלשון והואיל ולא דבר עמה להתקדש לו ואינה מבינה ענין הדברים לא נתרצית להתקדש לו : הכי נמי דהוו קידושי דהנן היה מדבר עמה על עסקי קידושיה ונתן לה ולא פירש דיוקלמלאכה משתמעי ואע"פ ששניהם מודים שלקידושין נתכוונו אינן קידושין שהרי הערדים לא נתברר להם אמתת הלשון בעת ששמעו ונמצא שאין הדבר תלוי בפה שראו הערדים ומסתברא אם תחלה אמרו לעדים הרי אני נותן לה לשם קידושין בזה הלשון והיא תאמר שתבין שהלשון לשם קידושין דודאי דוו קידושין שבשעה ששמעו הערדים הלשון [נתברר להם]שהן קידושין דלא שייך הכא למימר בסלה דעתם אצל כל אדם כדאמרי' בעיבת דאגבי הוצל שמוציאים משוי על ראשם אם עשו בשבת פטור דבשלמא דעתן אצל כל אדם בשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה אבל קידושין בכל לשון שתכיר יתבון ויבינו השומעים גם כן כשנתקדשה מקודשת ביהודה. ומסתברא דהא דאיתמר הא לן בדני ליסני אי לקידושין משתמעי הטעם בפני שהיה מדבר עמה לא אם לא היה מדבר עמה על עסקי קידושה ודאי למלאכה משתמעי ואע"פ ששניהם מודים שלקידושין נתכוונו אין כאן עדים כלל אבל בליסני דלעיל שהם לשון קידושין אפי' לא דיבר עמה על עסקי קידושין אם היא מרמה שהבינה הלשון מקודשת שהרי הבינה הלשון ונתרצית דהלשון ויש כאן עדים וכ"נ דעת הר"ם שכתב פ"ג דאין הלשון לכלות אלו וכן לאיזה מלות הושמין אם לא היה מדבר עמה על עסקי קידושיה אלא ודאי שזה ההילוק בין מלות אלו ומלשון שהם לשון קידושין : נוסא היה מדבר עמה בסמכת מעשר שני פ"ד תניא לה נבי נם נמי אע"נ דלא בענין דעתה דידה צריך שיעלה דעתה שנותנו לה בהורת כריתות ומדרבנן (נמי) [כמי]שכתבנו בגיטין פרק הזורק.באותו ענין שתכף שאמרה הן כלומר מענין הקידושין לענין אחר הוא מאותו ענין שאמר לה תרצי להתקדש לי ואמרה הן ואמר כמה צריכה אתה לפרנסה כמה יש לך נדוניא ג) כלומר מי שכיחא האי מילתא שיהיה אדם מקדש אם מגרש ואינו פטרש או לא שכיחא ובעיד אלא שעוקים באלו הדברים נתן לה הכסף והלכתא כרבי מחברו ולא הוו קידושי: בסיב ניסין בהלכותיהן לא יהא לו עסק להיות דיין בדבר שמא יתיר ערוה וזהו עיוות שאינו חוזר לתיקון: דרב יהודה אמר שמואל והוא שעסוקים באותו ענין דיקא ד): אמר לאשתו בכתב שכתב לה כן אכל בדבור אינה מתגרשת: בת חורין לא אמר כלום דבת חורין היא כשהיא תחתיו ג"כ: הרי את מיותרת לא אמר כלום שהרי אסורה היא ולא שייך לשון התר בשהרורה שהשהרור אינה מיותרת

ו) נראה דל"ל ויהודה כוי רוכא דעלמא. אין ר"ל דאם הוי רוכא דעלמא הוי קידושי אם אינו וכו'. ג) נראה ג"ל אף אם אומרת שכניסה לבעל אמר לה דעתה היה לשם קידושין מ"מ אם הנדים וכו'

ד) מתיבת כלומר עד תיבת שכתבה אין לאחר תיבות ענין דיקא . ד) כלומר מי שכיחא מילתא דלא אמר לה דעתה שתבין שהלשון לשם קידושין

[ע' תוס' ב"ב סא. ד"ה יאמר"ל]

[ע' מ"ב רש"י סוכה יד. ד"ה מעשה הכי וכו' שאלתי לה מזכי וכו']

תוספתא דקידושין פ"ב [ע"ב]

ב"ב דף יד.

לקמן יג.

ניסין פה.

תוס' ר"י הזקן

לקנותה ובכשיו ביאר שנתן כסף הקידושין להקנות עצמו לה ואין הקידושין קידושין כלל : הרי את אשתי שקדשה בכסף ואמר לה כך והיא מכרת ומבינה כוונת הלשון דאי לאו מבינה לאו כלום הוא . אי נמי שהיה מדבר עמה על עסקי קדושה שאע"פ שאינה מבינה הרי נתרצית ואע"פ שלא אמר לה כלום דיו : ואם קדשה בשטר מיורי שכתב לה כך . מיוחדת מיועדת [לשון] אשר לא יעדה עזרתי נגדתי לשון אעשה לו עזר כנגדו . צעלתי סגורתי תחתי ויבן את הצלע וייבנו בשר התחתיה עצורתי כלומר נאספת עמי בבית ולא מצינו למימר לשון אשה עצורה לנו דהתוא ר"ל מנעה ממנו . תפוסתי לשון לא נתפשה או ר"ל נתפסת עמי בבית : כי יקח אלמא לשון קדושין ואידך תבעי והרי ספק מקודשת חרופה אלמא לשון ארוסין הוא ה) : רוכא דעלמא הוי קדושין. אף בסיעוס אם אינו שם לשון קדושין שהרי אף אם אומרת ג) שדעתה שהלשון אבר לה לשם קדושין הם הערדים אינם מבינים הלשון והוו להו כמקדש בלא עדים שהרי אין הדבר ברור לעדים מצד מה שראו ושמעו אלא מצד מה שהם אומרים שכוונו לקדושין . אלא ה"ק הכי עביד מימרא כאילו הויא מקדשה ברוב העולם שמבינים הלשון : [יהודה] ייעוד לקרא דואיל וסבירא לר דבקרא לשון קדושין [הוא] מה לנו להביא סיוע מלשון יהודה אלא ודאי סבירא ליה דקרא

עין מיוחדת
נר מצוה

כז א ב מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ז סמג עשין עח טוש"ע אה"ע סי' כז סעי' ג :
כח ג מיי' שם פ"ג ה"ז טוש"ע שם סעי' ג :
כט ד מיי' שם פ"ג ה"ז טוש"ע אה"ע שם סעי' ב :
ל ה מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעי' ג :
לא ו מיי' שם הל"ח ופ"ז מהל' גירושין הל"א סמג עשין מח טוש"ע שם סעי' ח וסי' קלו סעי' ג :
לב ז מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ז סמג שם טוש"ע שם סימן כז סעי' ג :
לג ח מיי' שם הל"ח ופ"ז מהל' גירושין הל"ד סמג שם טוש"ע אה"ע סי' כז סעי' ח וסי' קלו סעי' ב :
לד ט מיי' פ"ז מהל' גירושין הל"ד סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קלו סעי' ד :

נוסא/מפנה
ב"ר לשונות מאמרים לקידושין
נוסאות לאמרים מבדר מבדר ביאה לר' קידושין

נוסא
ב"ר מקבר אינה על עיסקי גילה קידושין ונבן לא גילה קידושין אלא פירש לה

נוסא
אינו לשונות מאמרים :
1) לא אוה
2) לשונות מאמרים
מבדר
1) - 2) לשונות דאין מאמרים באופן ודבר